

Ambulant aanbod De Berkenschutse

De Berkenschutse

Centrum voor Onderwijsexpertise

berkenschutse.nl

Inleiding

De Berkenschutse maakt deel uit van de Stichting Kempenhaeghe en is een onderwijs- en expertisecentrum voor (voortgezet) speciaal onderwijs. De Berkenschutse was oorspronkelijk een school voor langdurig zieke kinderen (LZK), leerlingen met epilepsie in samenhang met een onderwijsbeperking, zeer moeilijk lerende en meervoudig gehandicapte leerlingen.

De Berkenschutse is ontwikkeld tot een onderwijsinstelling met expertise op het gebied van onderwijsproblemen die hun oorsprong vinden in brede medische/neurologische aandoeningen, een verstandelijke beperking of leerlingen die een autismevriendelijke aanpak nodig hebben en vallen binnen de DSM-5 onder de leerlingen met neurobiologische ontwikkelingsstoornissen. Hieronder vallen bijvoorbeeld autismespectrumstoornissen, ADHD, leerstoornissen en angststoornissen.

De Berkenschutse verzorgt onderwijs op alle niveaus, van leerroute 1 tot en met 7. Voor leerlingen met een ontwikkelingsniveau van 1,5 jaar tot en met vwo niveau. De primaire opdracht van De Berkenschutse is het scheppen van een klimaat waarbinnen kinderen zich mogen, durven en kunnen ontwikkelen, ieder op hun eigen niveau.

Dienst Ambulante Begeleiding (DAB)

Dienst Ambulante Begeleiding (DAB)

Al ruim 40 jaar is aan De Berkenschutse ook een ambulante dienst gekoppeld. Werknemers van de DAB brengen expertise naar de reguliere scholen om op die manier bij te dragen aan een inclusieve leeromgeving. De DAB richt zich op het ondersteunen van onderwijsprofessionals bij onderwijskundige en pedagogische vraagstukken. Dit doen we met als uiteindelijke doel het optimaliseren van het leerproces en de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen. We streven naar een inclusieve leeromgeving waarin elke leerling de kans krijgt om zich optimaal te ontwikkelen.

Samenstelling van het team

Het team van de DAB bestaat uit ruim 20 ervaren ambulant onderwijskundig begeleiders en twee gedragswetenschappers. Afhankelijk van de vraag vanuit het onderwijsveld wordt het team van de DAB tijdelijk uitgebreid met de collega's die beschikken over de gevraagde expertises. Er kan daarbij een beroep gedaan worden op gespecialiseerde leerkrachten of onderwijsassistenten, gedragswetenschappers, logopedisten, fysiotherapeuten, ergotherapeuten, schoolverpleegkundigen, remedial teachers, schoolmaatschappelijk werk en coaches.

LWOE

Een belangrijke opdracht voor de DAB is om samen met De Waterlelie uit Cruquius het Landelijk Werkverband Onderwijs en Epilepsie (LWOE) vorm te geven. Het LWOE heeft als doel het onderwijs inclusiever te maken voor leerlingen met epilepsie en verwante aandoeningen door middel van advies en expertisedeling binnen het Nederlandse onderwijssysteem. De begeleiding richt zich op het versterken van het onderwijssysteem rond de leerling en beperkt zich tot vraagstukken rond epilepsie binnen het onderwijs.

Expertisegebieden

Het uitgangspunt van De Berkenschutse is een bijdrage te leveren aan het vergroten van de inclusiviteit van het onderwijs, door het versterken van het onderwijssysteem rond leerlingen met onderwijskundige en/of pedagogische uitdagingen. Scholen en andere organisaties kunnen ons benaderen als er vragen zijn op één van onderstaande gebieden:

LEERLINGEN DIE TE MAKEN HEBBEN MET:

- somatische problemen (LZK leerlingen)
- neurologische leerstoornissen
- narcolepsie
- psychische of psychologische stoornissen (bv autisme, hechtingsproblematiek, ADHD, PTSS, stemmingsstoornissen, angstproblematiek)
- hoogbegaafdheid & twice exceptional
- lagere cognitieve capaciteiten/met een verstandelijke beperking (Z)EVB, MVB of LVB
- slaapproblemen
- sociale problemen
- levend verlies
- problemen met het executief functioneren
- gedragsproblematiek
- problemen met taal-, spraak- en/of leesontwikkeling
- problemen met de motorische ontwikkeling

EXPERTISEGEBIEDEN:

- didactiek
- klassenmanagement
- aangepast leerstofaanbod
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- gedragsontwikkeling
- schoolaanwezigheid

Bouwstenen van ons aanbod

Ons aanbod richt zich op meerdere niveaus, te weten het niveau van de leerling, groepen leerlingen, individuele onderwijsprofessionals, teams en/of directies. Het is mogelijk om te ondersteunen op één of meerdere niveaus..

DE INDIVIDUELE
LEERLING

EEN GROEP
LEERLINGEN

- Meedenken, bespreken casuïstiek, consultatie
- Beeldvorming, m.b.v. gesprekken, dossieronderzoek, onderzoeken/diagnostiek en/of observaties.
- Opstellen plan van aanpak om vaardigheden van de leerling te versterken of te compenseren en hoe de aanpak te integreren in de dagelijkse praktijk.
- Plan van aanpak uitvoeren.
- Leerkracht/team ondersteunen/professionaliseren bij het opstellen van een plan van aanpak.
- Leerkracht en/of team begeleiden bij de implementatie en borging van het plan van aanpak (bijvoorbeeld d.m.v. observaties, beeldbegeleiding, livecoaching of co-teaching)
- Adviseren tav (toekomstig) beleid.
- Verzorgen training/opleiding

DE INDIVIDUELE
LEERKRACHT

DE SCHOOL

NB: onderzoek en diagnostiek is mogelijk op de volgende gebieden: capaciteiten-onderzoek, psychodiagnostisch onderzoek (bijvoorbeeld naar aandacht-concentratie-geheugen, sociaal-emotioneel functioneren, mbt leren en ontwikkelen of adaptieve vaardigheden), onderzoeken naar dyscalculie, dyslexie en ontwikkelingsstoornissen, logopedisch-, fysiotherapeutisch- en ergotherapeutisch screeningsonderzoek.

Coaching

Vanuit de Dienst Ambulante Begeleiding worden ook coachingstrajecten aangeboden voor professionals bij wie het in het werk even tegenzit of die willen voorkomen dat ze in de toekomst vast gaan lopen. Samen met de coaches van de Dienst Ambulante Begeleiding wordt opzoek gegaan naar de achterliggende vraag achter de ontwikkel-vraag en wat er voor nodig is om tot een positieve ontwikkeling te komen. De DAB werkt alleen met opgeleide coaches die gebruik maken van verschillende technieken zoals beeldcoaching, NLP of ACT. De coachingstrajecten zijn gericht op didactische, pedagogische of persoonlijke vragen.

Maatwerk

In deze brochure staat een gedeelte van ons aanbod beschreven. Als u daarbuiten een (ontwikkel)vraag heeft dan is er ook de mogelijkheid voor een maatwerkeraanbod. Om eventuele mogelijkheden te bespreken kunt u contact opnemen met:

Jonita Vreijisen (jonita.vreijisen@berkenschutse.nl) of
Hilde Hermes (hilde.hermes@berkenschutse.nl) of
Rianne van Giessen (rianne.van.giessen@berkenschutse.nl)

Informatie over ons
externe ambulante
aanbod kunt u vinden op
onze website:
www.berkenschutse.nl

vanaf 1 maart 2026

Bijlage Ambulant aanbod

Bijlage 1: OTFA-training: Schoolaanwezigheid versterken.

Toelichting aanbod

De OTFA-training (On The Frontline For Attendance) helpt scholen om vanuit hun SchoolAanwezigheidsTeam (SAT) een preventieve, schoolbrede data-gedreven aanpak van aanwezigheid te ontwikkelen. Om te voorkomen dat verzuim pas laat in beeld komt, richt OTFA zich op het vroegtijdig signaleren en aanpakken van risico's. SAT's leren hoe ze aanwezigheid centraal stellen, data praktisch inzetten en effectieve interventies kiezen.

Voor wie is de training bedoeld?

De training is bedoeld voor schoolteams die schoolaanwezigheid structureel willen versterken. Het is de bedoeling dat van iedere school een schoolaanwezigheidsteam (SAT) deelneemt dat minimaal bestaat uit een leidinggevende, iemand die aanwezigheidsdata op kan halen en analyseren, een gedragsspecialist en een leerspecialist. De training is teamgericht en vraagt actieve samenwerking binnen de school.

Opzet en inhoud van de training

De training bestaat uit vier opleidingsdagen¹.

¹Tussendoor zijn facultatieve online coachingsmomenten mogelijk voor vragen en casuïstiek (let op tier 1 en tier 2).

DAG 1 FUNDAMENT EN VISIEVORMING.

- Kennismaken met het piramideraamwerk (MD-MTSS) en sleutelbegrippen rond schoolaanwezigheid.
- Analyse van de huidige praktijk en registratie van aanwezigheid.
- Start maken met een zelfevaluatie en het formuleren van een gezamenlijke visie en missie als SAT.

DAG 2 TIER 1: UNIVERSELE PREVENTIE.

- Wat werkt om aanwezigheid schoolbreed te bevorderen (schoolklimaat, veiligheid, gezondheid, mentale gezondheid en ouderbetrokkenheid).
- Hoe breng je dit in kaart met data en monitoring?
- Ontwikkelen van een eerste actieplan voor Tier 1, passend bij de schoolcontext.

DAG 3 TIERS 2 EN 3: GERICHTE EN INTENSIEVE INTERVENTIES.

- Vroegtijdig signaleren en begrijpen van beginnend verzuim.
- Gebruik van data en signalen om risicogroepen te identificeren.
- Interventies op leerling-, groeps-, en schoolniveau bij beginnend (Tier 2) en chronisch (Tier 3) verzuim.
- Casusbespreking en oefenen met signalerings- en interventietools.

DAG 4 IMPLEMENTATIE EN BORGING.

- De vijf implementatiebouwstenen (waarom, proces, voorbeeldgedrag, verankering, samenwerking).
- Keuze van een passend ontwikkelpad per school: basis op orde, verdiepen & begrijpen, of van inzicht naar strategie.
- Werkvormen om voortgang zichtbaar te maken en impact te monitoren.
- Afronding en commitment: ieder SAT formuleert concrete vervolgstappen.

Wat levert de OTFA training op?

Na het afronden van de training beschikken School Attendance Teams over:

- Een gezamenlijke visie en missie rond schoolaanwezigheid.
- Inzicht in data en signalering: hoe gebruik je aanwezigheidsgegevens strategisch?
- Een breed scala aan interventies op school- en groepsniveau (Tiers 1–2).
- Een schoolbreed actie- en implementatieplan, met duidelijke rollen en prioriteiten.
- Versterkte samenwerking binnen het team en met ouders, collega's en externe partners.

Kortom: scholen krijgen niet alleen kennis, maar vooral een praktisch handelingskader waarmee ze aanwezigheid structureel kunnen bevorderen en schooluitval helpen voorkomen.

Bijlage 2:

Werk anders aan schoolaanwezigheid.

Toelichting aanbod

Deze 3-daagse opleiding helpt scholen en samenwerkingspartners om aanwezigheid niet te zien als een administratieve taak, maar als een krachtig fundament voor leren, welzijn en groei. De opleiding richt zich op het ontwikkelen van een duurzame aanwezigheidscultuur, waarin leerlingen zich gezien en gesteund voelen en waarin schoolteams preventief en doelgericht werken aan het bevorderen van aanwezigheid.

Deelnemers werken tijdens de opleiding steeds vanuit de eigen praktijk en maken opdrachten die passen bij hun schoolcontext. Op de slotdag wordt dit samengebracht in een concreet actieplan dat direct inzetbaar is.

Voor wie is de opleiding bedoeld?

Professionals uit PO, VO en MBO die willen bouwen aan een duurzame aanwezigheidscultuur, zoals intern begeleiders, zorgcoördinatoren, mentoren, psychologen, orthopedagogen, verzuimcoördinatoren, schoolleiders en teamleiders.

Externe professionals die nauw samenwerken met scholen, zoals leerplichtambtenaren, maatschappelijk werkers, onderwijsconsulenten en beleidsmedewerkers.

Daarnaast is de opleiding geschikt voor iedereen die zich wil professionaliseren en zijn/haar expertise rond aanwezigheid wil verdiepen.

DAG 1 CULTUUR, VISIE EN SYSTEEMINZICHT

- Ontwikkelen van een visie op aanwezigheid als basis voor participatie en groei.
- Inzicht in vijf kernprincipes van een duurzame aanwezigheidscultuur.
- Afwezigheid begrijpen en in kaart brengen met praktische tools.
- Werken met het 3-tiermodel om aanwezigheid en afwezigheid beter te begrijpen.

DAG 2 PREVENTIE EN VROEGE INTERVENTIE

- Verkennen van schoolbrede strategieën (Tier 1) om alle leerlingen te ondersteunen.
- Signaleren van emotionele stress en drempels in de leeromgeving.
- Afstemmen op neurodiverse leerlingen en versterken van verbinding met ouders en leerlingen.
- Herkennen van kantelpunten waarop aanwezigheid onder druk staat en passende ondersteuning bieden.

DAG 3 GERICHT ONDERSTEUNEN EN DUURZAAM TOEPASSEN

- Toepassen van tien sleutelstrategieën voor Tier 2 en Tier 3.
- Samenwerken met gezinnen en opbouwen van vertrouwen via mentoring en partnerschap.
- Analyseren van sterktes en knelpunten met behulp van de AIM-tool.
- Eigen schoolaanpak evalueren met de vijf implementatiebouwstenen.
- Slotopdracht: opstellen van een concreet actieplan voor de eigen school.

Wat levert de opleiding Werk anders aan schoolaanwezigheid op?

Na afloop van de opleiding:

- Hebben deelnemers een stevige visie op schoolaanwezigheid, passend bij hun leerlingen.
- Creëren zij een inclusieve schoolcultuur waarin leerlingen zich betrokken en gesteund voelen.
- Kunnen zij vroegtijdig signaleren wanneer aanwezigheid onder druk staat.
- Werken zij met het 3-tiermodel en de AIM-tool om beleid en interventies te onderbouwen.
- Hebben zij een concreet actieplan waarmee beleid en praktijk direct in hun school of organisatie versterkt worden.
- Weten zij ouders en leerlingen actief te betrekken bij aanwezigheid en participatie.

Bijlage 3:

Casuscoaching Schoolaanwezigheid

Toelichting aanbod.

Naast de training (bijlage 1) en opleiding (bijlage 2) is er de mogelijkheid tot casuscoaching: een flexibel traject waarbij scholen of professionals gericht kunnen sparren over concrete leerlingen of situaties rondom schoolaanwezigheid. Dit kan individueel of samen met meerdere collega's uit dezelfde organisatie.

De school houdt zelf de regie: onze rol is adviserend en coachend. Het doel is om handelingsopties te verkennen, expertise te vergroten en scholen te ondersteunen in hun eigen besluitvorming.

Opzet en inhoud van de casuscoaching.

- Flexibele sessies (online of op locatie) van ca. 1,5–2 uur.
- Inbrengen van één of meerdere actuele casussen.
- Gezamenlijk analyseren van signalen, achterliggende factoren en mogelijke routes.
- Advisering en reflectie op handelingsopties en samenwerking met ouders, collega's of netwerkpartners.

Voor wie is de casuscoaching bedoeld?

- Individuele professionals die advies willen over een leerling of specifieke situatie.
- Schoolteams of collega's die samen willen reflecteren op casuïstiek binnen hun school of organisatie.

Wat levert de casuscoaching op?

- Gerichte adviezen en reflectie afgestemd op de eigen casus en context.
- Concrete handelingsopties die direct toepasbaar zijn in de praktijk.
- Vergroting van expertise door leren aan de hand van eigen casuïstiek.
- Versterking van samenwerking binnen de school of organisatie.

 De Berkenschutse
Centrum voor Onderwijsexpertise

- Leerlingen met epilepsie
- Langdurig zieke leerlingen
- Zeer moeilijk lerende leerlingen
- Meervoudig gehandicapte leerlingen
- Leerlingen met autisme

Bijlage 4:

@school: Specialistische opleiding voor emotie-gerelateerde aanwezigheidsuitdagingen

Toelichting aanbod

Deze vierdaagse verdiepende training richt zich op de ondersteuning van leerlingen die weken, maanden of zelfs jaren onderwijs hebben gemist door matige tot ernstige emotionele stress (zoals angst, somberheid, lichamelijke klachten of gevoelens van overweldiging). Veel van hen willen graag terug naar school, maar voelen zich daar niet toe in staat.

De training biedt een diepgaande verkenning van de complexiteit van dit soort uitdagingen en reikt een gestructureerde, modulaire en praktisch toepasbare aanpak aan. Deelnemers leren werken met de ontwikkelingssensitieve @school-aanpak, waarin leerlingen, ouders en school gezamenlijk ondersteund worden om aanwezigheid duurzaam op te bouwen.

Opzet en inhoud van @school.

De opleiding bestaat uit vier opleidingsdagen.

DAG 1 VERTROUWEN & BREDE ANALYSE

Opbouwen van een vertrouwensband; uitvoeren van een brede analyse met meerdere methoden en informatiebronnen; inzicht krijgen in onderliggende factoren van verzuim.

DAG 2 MODULES VOOR JONGEREN, OUDERS EN SCHOOLPERSONEEL

Werken met het modulaire @school-programma; strategieën vanuit cognitieve gedragstherapie (CGT) voor leerlingen en ouders; samenwerking versterken met schoolpersoneel.

DAG 3 COMPLEXITEIT EN VERDIEPING

Afstemmen van interventies op ontwikkelingsfase; omgaan met bijkomende uitdagingen (zoals somberheid, sociale moeilijkheden of gezinsconflicten); rekening houden met neurodiversiteit.

DAG 4 BORGING & PRAKTIJKTOEPASSING

Integreren van schoolopbouw in behandeling en begeleiding; oefenen met casuïstiek en praktijksituaties; werken met concrete formats, planningshulpen en gespreksstrategieën.

Voor wie is de opleiding bedoeld?

Deze training is bedoeld voor professionals met een WO+ achtergrond die werken met jongeren met complexe schoolaanwezigheidsproblemen, bij voorkeur met ervaring in of affiniteit met cognitieve gedragstherapie (CGT).

- (GZ-/school)psychologen
- Orthopedagogen(-generalist)
- Psychologen of orthopedagogen met CGT-ervaring
- Andere professionals in jeugd-GGZ, schoolpsychologische diensten of vergelijkbare settings

Het volgen van de basistraining Werk anders aan Schoolaanwezigheid wordt aanbevolen, maar is niet verplicht voor deelname.

Wat levert de opleiding op?

Na afloop van de training kunnen deelnemers:

- Een vertrouwensband opbouwen en met empathie en vakkennis reageren op emotionele uitdagingen van jongeren.
- Onderliggende factoren specialistisch analyseren en samen met leerling, ouders en school een gedeeld beeld vormen.
- Maatwerkplannen opstellen met behulp van het @school-programma.
- Jongeren en ouders stapsgewijs ondersteunen met CGT-strategieën die spanning verminderen, coping versterken en vertrouwen opbouwen.
- Constructief samenwerken met schoolteams – ook bij spanning of onduidelijkheid over rollen.
- Een brug slaan tussen behandeling en schoolgang, zodat herstel niet alleen mentaal maar ook in de onderwijsloopbaan en ontwikkeling plaatsvindt.

De Berkenschutse

Centrum voor Onderwijsexpertise

berkenschutse.nl